

СЪДЪРЖАНИЕ

Книга първа. ПРОМЕНЕНИЯТ ЧОВЕК

Първа част: СЪЗДАВАНЕ НА ОСМАНСКИЯ ГРАД (КРАЯТ НА XIV – XV В.)

Завладяването на Пловдив – една легенда. Куришум хан. Джумая джамия. Безистени. Първи ханове. Бертрандон де ла Брокиер. Шахабеддин паша – личност и измислица. Имарет джамия. Медресета и мюдериси. Капуданпашата Сюлейман бей Балтаоглу..... **13**

Исмаил бей Исфендияроглу. Библиотеки: ръкописи и хатити. Мистичният път: суфизъм и суфии. Великият шейх Ибн ал-Араби. Суфии на Балканите **43**

*Мевлевитите на Джелаледдин Руми.
Братство на бекташите .....* **68**

Втора част: ОСМАНСКИЯТ ГРАД (XV – XVI в.)

Бусбек, Дернивам и Вранчич. Ат мейдан (хиподрумът). Една монета. Брой на пловдивските жители. Преселения. Йерархията на градовете. Обожествяваните султани. Кадии, наиби и мухтесиби. Пловдивските „ашъци“. Фон Харф и християнските камбани. **96**

Еничарски лагери край Марица **120**

Година на завладяването на Пловдив. Каравелов – легенда за превземането на града: „дъщерята“ на Иван Шишман. Джамииите на Пловдив. Мюсюлмански календар. Молитви. Представа за Рая. Джинове, ангели и хора **127**

Трите пътя. Сараят. Конюшните на великия везир Ибрахим паша. Птиците. Възникване на Каршиака **142**

Лепанто (1571 г.). Шахабеддиновият мост. Махмуд паша и Зия паша. Ени хамам и Чифте баня. Хамамът в Тахта кале. Хюнкяр хамамът. Частни бани. Чешми и шадравани. Култ към водата **151**

Епоха на младите хора. Понятието х а й р а. Къщи и кухни. Таш капия. Разбойници и екзекуции. Съдопроизводство в империята. Тугри. Кадийският съд..... **161**

Тахта кале. Узун чаршия. Занаяти. Работилници и пазарища. Пазарни такси. Регламентация на стопанското битие **173**

Трета част: ПЛАНИНАТА ВЕНТА

<i>„Междинните“ Балкани. Науката „джаграфия“. Понятието Европа и османската опасност. Марра mundi.....</i>	188
<i>Османският град. Градът в Западна Европа. Трите съсловия. Глад. Суеверия. Лов на вещици. Инквизицията. Мартин Лутер. Календарът на папа Григорий XIII.....</i>	204
<i>Произход на великите везири. Вартоломеевата нощ. Цвайг и сънят на Запада. Бокачо. Петрарка. Планината Каменица.....</i>	218
<i>Пловдив в хрониките на Курипешич и Петанчич, Шепер и Рамберти. Мисията на Габриел д'Арамон. Пиер Белон, Гийом Постел и Никола де Николе. Жан Шено и Жак Гасо.....</i>	222
<i>Могилите на Упсала. Андалусия, Валенсия и Пиемонт. Марсилия и Виена. Ньордлинген, Марлбороу и Сен Дени. Вахханките на Пусен. Още за Бусбек, Вранчич и Дернивам. Зайдлиц и Бетцек.....</i>	230
<i>Френ-Кане. Лескалопие. Форезиен.....</i>	235
<i>Хенри Остел и Хенри Кевъндиш. Съдба на османските престолонаследници: братоубийството, „кафезът“. Томас Глоувър.....</i>	239
<i>Мисии на Давид Унгнад и Синцендорф. Пловдив и Саломон Швайгер. Обсерваторията в Константинопол. Щайнах и Безолт.....</i>	243
<i>Зайдел. Лубенау.....</i>	250
<i>Пловдив в хрониката на Стефан Герлах. Църкви и митрополия, хълмове и ягоди.....</i>	253

Книга втора. НЕПРОМЕНЕНИЯТ ЧОВЕК**Първа част: ГРАДЪТ В СМУТНИТЕ ВЕКОВЕ**

<i>Нашествия на Балканите през XI в. „Късните номади“.</i>	
<i>Нормани. Грабежи и разрушения на кръстоносци. Фридрих I Барбароса. Ужасите на Четвъртия кръстоносен поход.</i>	
<i>Цар Калоян Ромеоубиец в Пловдив.....</i>	266
<i>Татаромонголи и каталани. Йоан VI Кантакузин, Стефан Душан и Иван Александър. „Еничарски“ планове на Запада. Поява на османците на Балканите. Опустошения. Никифор Григора, Мехмед Нешири и монахът Исая за „смутните десетилетия“.....</i>	283

*Характер на османското нашествие
на Балканите – три версии..... 304*

*Пловдив след 1364 г. Завладяването на града и Балканите според
Ходжа Садеддин. „Зиммите“. „Договорът“ на Омар. Султан Мурад I
в Пловдив. Битката при Черномен. „Божият“ наказание.
Патриарх Евтимий и Константин Костенечки..... 311*

Втора част: ГРАДЪТ МЕЖДУ 1400 и 1453 г.

*Битката при Никопол от 1396 г. Пловдив през Междуцарствието
(1402 – 1413). Битки за престола между Баязидовите синове Сюлейман
Челеби и Муса Челеби. Последно разрушаване на града. Стефан
Лазаревич в Пловдив..... 333*

*Градът между 1413 и 1454 г. „Житието“ на Константин Костенечки.
Историята на йеромонах Спиридон. Султани в Пловдив.
Златишката битка. Преселения. Юруците 346*

*Православна битка за диоцези. Вероотстъпничество. Падането на
Константинопол. Патриарх Генадий I. Вселенската патриаршия
в йерархията на империята. Първият пловдивски митрополит
Дионисий (1455 г.)..... 358*

Трета част: ЦЪРКВИТЕ НА ОСМАНСКИЯ ГРАД

*Деветнадесетте християнски храма. Базилики и Христови символи.
Митрополитските църкви „Св. Петка“ и „Св. Марина“.
Църквата „Св. Архангел Михаил“..... 370*

*Храмът „Св. Богородица“ от края на XII век. Хониат и Пантехни.
Храмът в османските векове. Църквите „Св. Никола“ и
„Св. Димитър“. Параклисът „Св. св. Кирик и Юлита“..... 385*

*Храмът „Св. св. Константин и Елена“. Раннохристиянски мъченици.
Едиктът на Константин Велики. Готите на Улфила.
Иконоборство и разрушения. Теодор Продром. Костницата 393*

*Църквата „Св. Елевтерий“. „Св. Георги“ (арменската църква
„Сурп Кеворк“). Храмовете „Св. Спас“ и „Св. Неделя“.
Параклисите „Св. Атанасий“ и „Въведение Богородично“..... 405*

Църквата „Св. Петка“ (стара) 410

*Религиозните пространства. Метоси.
Привилегиите на Атон и Рилския манастир в XV – XVI в.
Поява на общежитийното монашество..... 413*

Четвърта част: МИТРОПОЛИТИ

<i>Стоте храма. Сунити срещу езичници и шиити. Зимми. Фермани и фетви – съвместно битие на немюсюлмани и мюсюлмани.....</i>	422
<i>Св. Ерм. Филипополският контрасъбор от 343 г. Тримата велики кападокийци. Изток – Запад: разделението на църквите. Четирите патриаршии на Изтока. Диоцез на средновековния Филипопол.....</i>	426
<i>Българи – вселенски патриарси. Митрополити на Пловдив през XV – XVII в.....</i>	445
<i>Митрополити на Пловдив през XVIII в.....</i>	469
<i>Митрополията при „Св. Марина“: постройки и гости. Джон Галт. Традицията „пешкеш“. Цветът „кара“. Православие – католицизъм – ислям (няколко щриха).....</i>	478

Книга трета. БАЛКАНСКИЯТ ЧОВЕК ПРЕЗ XVI И XVII В.**Първа част: ВРЕМЕ НА СТАТУКВО И ПРОМЕНИ**

<i>Създаване на империята: от Мехмед II до Сюлейман Великолепни. „Приносът“. Великите везири. Дворецът. „Указите на справедливостта“. Монопол на девширмето. Войската.....</i>	497
<i>Фанариоти. Промени в изповядването на исляма. Рая и данъци. Размирици и аяни. „Излишните“ хора. Култ към разкоша.....</i>	526
<i>Християни и мюсюлмани на Балканите. Чумни епидемии. Население на Пловдив към 1490 г. Вакъфът „Шахабеддин паша“. Пловдивските махали в XV и XVII в. Разбойници по пътищата.....</i>	548
<i>Принцип на взаимни гаранции. Акчета и рудници. Фалшивите пари. „Бунтове“.....</i>	573
<i>Кървавият султан Мурад IV. Балканите в ловуанията на султан Мехмед IV Авджъ.....</i>	587

Втора част: ГРАДЪТ В СЪЩИНСКАТА ОСМАНСКА ЕПОХА

<i>Броенето на часовете: от Месопотамия (III хил. пр.Хр.) до Нюрнбергското „яйце“ и после. Ктезибий и Хиерон от Александрия. „Кулата на ветровете“. Ал-Джазири и братята Бен Муса. Хълмът с часовника.....</i>	598
<i>Далекогледът на Дриш. Пловдивските къщи.....</i>	613

<i>Пловдив в книгите на Хаджи Халифа и Евлия Челеби</i>	617
<i>„Раждането“ на Марица. Морето от плиоцена. Речният бог Хеброс</i>	631
<i>Синът на Посейдон и Хионе. Неолитното Яса тепе. Първата „пловдивчанка“. Светилището на Джамбаз тепе</i>	644
<i>Хълмовете. Лаут тепе и Санторини (Тера). Джирити и акведукти. Музиканти и акробати</i>	653
<i>Мъхове по скалите. Сгради и базари. Православният търговец. Наима. Грите „окръжности“. Оризища и джелепи. Поменикът на един патриарх</i>	681
<i>Поклонничества в Йерусалим. Пловдивските хаджи. Хадж в Мека и Медина. Пристанището Джеда. Морето Кара дениз. Градът и голямата търговия</i>	701
Бележки	722
Именен показалец.....	758